

Tullverket

Brottsbekämpning
Lisbeth Tjärnkvist
Tel. 08-405 03 55
lisbeth.tjarnkvist@tullverket.se

SYNPUNKTER

Datum
2012-08-17
Ert datum
2012-06-11

Dnr
STY 2012-445
Er referens
ÅM-A 2011/0264

ÅKLAGARMYNDIGHETEN
Utvecklingscentrum Malmö
Box 6602
200 11 Malmö

Utkast till handbok om hemliga tvångsmedel

Tullverket är positiv till Åklagarmyndighetens initiativet att ta fram en handbok som ett stöd för åklagarna vid användandet av hemliga tvångsmedel i förundersökningar.

Tullverket lämnar följande synpunkter på innehållet i handboken.

Tullverkets förundersökningar

Förutom Polisen använder även Tullverket i den brottsbekämpande verksamheten, hemliga tvångsmedel i förundersökningar rörande grova brott. Användandet av hemliga tvångsmedel regleras internt i Tullverket bland annat av föreskrifter,¹ (se bifogad bilaga). På ett lämpligt sätt bör även detta framgå av Åklagarmyndighetens handbok.

För att undvika att behöva upprepa ”polisen och Tullverket” i stort sett genomgående i texten, kan exempelvis följande förtydligande anges inledningsvis i handboken:

”Vad som i handboken anges beträffande polisen och dess tjänstemän gäller, såvitt inget annat anges, i tillämpliga delar även Tullverket i dess brottsbekämpande verksamhet och de tjänstemän som arbetar där.”

De undantag som bör noteras är att Tullverket inte omfattas av den bestämmelse i polislagen(1984:387) som anges i handboken (se avsnitt 2.5), eller polisens register DUR-Två i samband med registrering av s.k. överskottmaterial tillsammans med övrigt förundersökningsmaterial (se avsnitt 2.12). I Tullverket registreras motsvarande uppgifter i BOW.

Tullverkets förundersökningar som innehåller hemliga tvångsmedel sker alltid under ledning av allmän åklagare, då sådana förundersökningar inte anses vara av enkel beskaffenhet.² Allmän åklagare har här alltid ansvaret för

¹ Föreskrifter om genomförande av vissa hemliga tvångsmedel inom Tullverket (TFS 2011:4).

² Se 19 § andra stycket lagen (2000:1225) om straff för smuggling.

förstörande av material från ett hemligt tvångsmedel. Till skillnad från exemplet om eventuella polisiära förundersökningsledares ansvar (se avsnitten 3.2.3 och 3.3).

Underrättelse till enskild

Ny bestämmelse om undantag

Från och med den 1 juli 2012 gäller en ny bestämmelse som innebär ett undantag från kravet på underrättelse till enskild om användandet av hemliga tvångsmedel enligt 27 kap. 31 § rättegångsbalken (RB). I första stycket till paragrafen har gjorts ett tillägg som innebär att underrättelse inte ska ske när inhämtning har skett enligt 20 § andra stycket i syfte att utreda vem som är skäligen misstänkt, och integritetsintrånget för den enskilde kan antas vara ringa.³ Information om denna nya bestämmelse saknas i avsnitt 4.3. Trots att rubriken till avsnittet antyder om motsatsen, redovisas här ett antal undantag från kravet på underrättelse. Även i avsnitt 4.5 redovisas undantag från underrättelse och möjlighet att kunna skjuta upp en underrättelse enligt 33 § RB.

Innehållet i avsnitt 4.3 redovisar, liksom i avsnitt 4.2, bestämmelserna i 27 kap. 31 § RB, vilket bör tydliggöras i texten. Avsikten med ett sådant förtydligande är att ge läsaren en bättre överblick och öka förståelsen för de olika typer av undantag från underrättelse som framgår av 31 § respektive 33 §.

Hanteringsrutiner

Överenskommelse mellan Åklagarmyndigheten och Rikspolisstyrelsen om samordning i samband med underrättelse genom Samo-KUT (avsnitt 4.8), omfattar även förundersökningar i Tullverket. Internt i Tullverket regleras detta genom ett särskilt förvaltningsbeslut (STY 2012-331). I beslutet som hänvisar till nämnda överenskommelse, är Rikskriminalpolisen, Underrättelsesektionen (RKP, UND) kontaktpunkt mellan Tullverket och berört s.k. SamO.

Att även Tullverkets förundersökningar innehållande hemliga tvångsmedel omfattas av denna överenskommelse bör framgå i avsnitt 4.8. Ett förtydligande i form av ett tillägg bör också anges i texten i sista stycket på sidan 24, om åklagares telefonkontakt med ”ansvarig polisman *eller tulltjänsteman...*”.

---

³ Prop. 2011/12:55 s. 135.

Övrigt

Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden förkortas ”nämnden” (inte SIN), vilket framgår av 1 § lagen (2007:980) om tillsyn över viss brottsbekämpande verksamhet.

Några noter har hamnat fel. I avsnitt 2.4 respektive 2.5 ska not-hänvisningarna (5 resp. 4) byta plats med varandra. I avsnitt 2.7 ska nothänvisningen vara 6 (inte 5).

Slutligen ett fåtal språkliga synpunkter. Förkortningen ”fu” i avsnitt 4.3 (tredje stycket, sidan 18) bör förtydligas. Förstärkningsordet ”alltså” (i andra och tredje stycket på samma sida) fyller ingen funktion och bör tas bort.

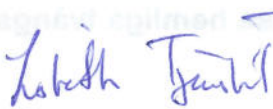
Ärendets handläggning

I den slutliga handläggningen av ärendet har deltagit tillförordnade processägaren Petra Johfur (beslutande) och juristen Lisbeth Tjärnkvist (föredragande).

TULLVERKET

Petra Johfur

Lisbeth Tjärnkvist

Bilaga:
TFS 2011:4

Kopia till:
RTA
VLS
KOM

BILAGA

tfs.e Tullverkets författningssamling i elektronisk form

Detta är en återgivning av innehållet i den tryckta versionen av Tullverkets författningssamling. Om innehållet i återgivningen skiljer sig från innehållet i den tryckta versionen så är det den tryckta versionen som gäller.

TFS 2011:4

beslutad den 5 december 2011

Utkom från trycket den 9 december 2011

Dnr STY 2011-606

Bemyndigande: 4 § myndighetsförordningen (2007:515) och efter samråd med Säkerhetspolisen

Ansvarig enhet: processen Brottsbekämpning, staben

**Föreskrifter
om genomförande av vissa hemliga tvångsmedel inom
Tullverket****Inledande bestämmelser**

1 § Denna författning reglerar Tullverkets genomförande av vissa hemliga tvångsmedel med hjälp av olika system för elektronisk inhämtning av information (systemen). Mer detaljerade bestämmelser beslutas i särskild ordning.

Bestämmelser om hemlig teleavlyssning, hemlig teleövervakning och hemlig kameraövervakning finns i 27 kap. rättegångsbalken. Bestämmelser om hemlig rumsavlyssning finns i lagen (2007:978) om hemlig rumsavlyssning.

2 § Tullverket ska ha utrustning för åtkomst av den elektroniska information som Tullverket får del av genom systemen.

Organisation

3 § Arbetet med systemen ska bedrivas inom Tullverkets enhet för kommunikationsövervakning.

Enheten för kommunikationsövervakning ska bestå av en central funktion, med placering i Stockholm och lokala funktioner med placering i Stockholm, Göteborg och Malmö.

Beslut om tillgång till systemen på andra orter än de som nämns i andra stycket samt eventuella villkor för sådan tillgång, fattas av chefen för tullkriminalen (produktionsprocessägaren).

Ansvar och behörigheter

4 § Chefen och biträdande chefen för enheten för kommunikationsövervakning samt ställföreträdare utses av chefen för nationella enheten i samråd med chefen för tullkriminalen (produktionsprocessägaren). Uppgifter om namnen på dessa personer ska lämnas till Säkerhetspolisen.

5 § Verksamheten vid de lokala funktioner som anges i 3 § andra stycket ska vara underställd chefen för enheten för kommunikationsövervakning.

6 § Vid de lokala funktioner som anges i 3 § andra stycket ska det finnas en lokalt ansvarig person som är underställd chefen för enheten för kommunikationsövervakning. Den lokalt ansvarige ska ha en ställföreträdare.

7 § Tjänsteman som utses att bearbeta information på annan ort efter sådant beslut som anges i 3 § tredje stycket, ska vara direkt underställd chefen för enheten för kommunikationsövervakning.

8 § Chefen eller biträdande chefen för enheten för kommunikationsövervakning ska besluta om behörighet för den personal som ska arbeta med avlyssning och bearbetning avseende hemlig teleavlyssning, hemlig teleövervakning och hemlig rumsavlyssning i berört elektroniskt system. Chefen eller biträdande chefen ska även fatta beslut om att återkalla sådan behörighet. Beslut om behörighet och återkallande av behörighet ska anmälas till Säkerhetspolisen för hantering av behörighet i berört elektroniskt system.

Chefen eller biträdande chefen för enheten för kommunikationsövervakning ska besluta om behörighet för den personal som ska arbeta med övervakning och bearbetning avseende hemlig kameraövervakning i berört elektroniskt system. De ska även fatta beslut om att återkalla sådan behörighet.

Utbildning

9 § Den personal hos Tullverket som arbetar med avlyssning och bearbetning avseende hemlig teleavlyssning, hemlig teleövervakning och hemlig rumsavlyssning i berört elektroniskt system, ska med godkänt resultat ha genomgått den utbildning som Säkerhetspolisen genomfört eller godkänt i fråga om användargränssnitt, funktionalitet och andra med berört elektroniskt system sammanhängande frågor.

Den personal hos Tullverket som arbetar med övervakning och bearbetning avseende hemlig kameraövervakning i berört elektroniskt system, ska med godkänt resultat ha genomgått den utbildning som Tullverket beslutat i särskild ordning i fråga om användargränssnitt, funktionalitet och andra med berört elektroniskt system sammanhängande frågor.

Hemligt diarium

10 § Av 3 § offentlighets- och sekretessförordningen (2009:641) framgår att ärenden om användande av hemliga tvångsmedel inte behöver redovisas i ett offentligt diarium.

Handlingar i ärenden om användande av hemliga tvångsmedel ska diarieföras i ett hemligt diarium (H).

Verkställighet

11 § Ett tillstånd från en domstol om hemligt tvångsmedel som ska verkställas, ska lämnas till chefen eller biträdande chefen för enheten för kommunikationsövervakning.

12 § För att kunna genomföra en hemlig teleavlyssning, hemlig teleövervakning och hemlig rumsavlyssning, ska chefen eller biträdande chefen för enheten för kommunikationsövervakning, begära hos Säkerhetspolisen att genom berört elektroniskt system få tillgång till den information som inhämtats genom tvångsmedlet. Sådan begäran lämnas till den enhet inom Säkerhetspolisen som handlägger verkställighet.

För att kunna genomföra hemlig kameraövervakning ska chefen eller biträdande chefen för enheten för kommunikationsövervakning, begära hos tjänstemän med ansvar för teknisk utrustning för hemlig kameraövervakning, att genom berört elektroniskt system få tillgång till den information som inhämtats genom tvångsmedlet.

Denna författning träder i kraft den 1 januari 2012, då föreskrifter (TFS 2005:35) om hemlig teleavlyssning och hemlig teleövervakning inom Tullverket ska upphöra att gälla.
